

FACULTAT DE
FARMÀCIA

UNIVERSITAT DE BARCELONA

NUTRICIÓ CLÍNICA I HOSPITALÀRIA

Curs
2008-09

Ensenyament de Farmàcia

 <p>UNIVERSITAT DE BARCELONA</p> 	<p>Pla docent de l'assignatura</p> <p>NUTRICIÓ CLÍNICA I HOSPITALÀRIA</p>
---	---

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Nutrició Clínica i Hospitalària

Codi de l'assignatura: 243120

Curs acadèmic: 2008-2009

Coordinació: DANIEL CARDONA PERA

Departament: Dept. Nutrició i Bromatologia

Crèdits: 6

Recomanacions

Per a un millor aprofitament d'aquesta assignatura es recomana haver cursat Nutrició i Bromatologia.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

- Conèixer la naturalesa i composició dels aliments i/o nutrients emprats en l'alimentació del malalt, ambulatori, hospitalitzat i en l'alta hospitalària.
- Conèixer les necessitats nutritives especials lligades a diferents patologies, tractaments terapèutics o situacions d'estrès clínic.
- Conèixer les complicacions hospitalàries que poden ser causa o conseqüència de modificacions en les necessitats nutritives del pacient.
- Fomentar en l'estudiant l'anàlisi crítica de la teràpia i els possibles problemes nutricionals en l'entorn més complex que comporta el tractament d'una

determinada patologia.

- Estimular en l'alumnat l'autoaprenentatge de nutrició clínica així com fer palesa en el procés de presa de decisió la necessitat de consultar amb altres professionals (personal mèdic, d'infermeria, etc.) de l'entorn sanitari.

Blocs temàtics de l'assignatura

Programa de classes teòriques

- 1 La nutrició clínica, concepte i àmbit. Relacions entre alimentació i salut i dieta saludable. Malalties per carència o excés
- 2 Obesitat, dislipèmies, aterosclerosi i trombosi, hipertensió i diabetis: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 3 Malalties òssies, malalties renals, hiperuricèmia i gota: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 4 Malalties relacionades amb les glàndules tiroides i paratiroides: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 5 Intoleràncies als aliments (malaltia celíaca, errors congènits del metabolisme, al·lèrgies, etc.), trastorns del comportament alimentari i d'altres: tractament dietètic únic o coadjuvant
- 6 La desnutrició hospitalària, un problema no resolt
- 7 De la tolerància hídrica a la nutrició parenteral. Dietes líquides. Dietes toves o d'aliments fàcils de mastegar. Suplements orals. Nutrició enteral. Nutrició parenteral
- 8 Dietes orals per a situacions clíniques especials: mucositis per quimioteràpia/radioteràpia, anorèxia, caquèxia en el malalt oncohematològic, disfàgia en les malalties neurològiques degeneratives, reflux gastroesofàgic
- 9 Problemes nutricionals postintervenció en la cirurgia major i mitjana: diarrea en l'esofagectomia per neoplàsia d'esòfag, síndrome de l'adollament (dumping) en la gastrectomia total per neoplàsia gàstrica, malabsorció en la duodenopancreatectomia per neoplàsia de pàncrees, diarrees en la ileostomia terminal postcolectomia total en la colitis ulcerosa. Cirurgia bariàtrica per obesitat

- 10 Nutrició artificial o normal en les complicacions postquirúrgiques: fístules, ili paralític, eventració
- 11 Suport nutricional en les malalties inflamatòries intestinals: malaltia de Crohn, colitis ulcerosa
- 12 Suport nutricional en la pancreatitis aguda i crònica i en la cirrosi hepàtica
- 13 Suport nutricional en els malalts amb insuficiència renal crònica o per sèpsia. Diàlisi convencional, diàlisi continua vena-vena
- 14 Suport nutricional en els malalts oncohematològics
- 15 Suport nutricional en les malalties neurològiques degeneratives (ELA, distròfia muscular, etc.) i d'altres (Alzheimer, demència senil, etc.)
- 16 Suport nutricional en els malalts crítics. Sèpsia, traumatològic
- 17 Suport nutricional en els malalts amb sida o HIV+
- 18 Alimentació artificial pediàtrica
- 19 Variació de la farmacocinètica dels fàrmacs en l'obesitat i en la desnutrició
- 20 Importància dels efectes farmacològics i/o adversos dels medicaments en nutrició enteral. Gastroparèsia. Diarrea. Ili paralític

Metodologia i organització general de l'assignatura

Activitats presencials: classes magistrals de teoria (35 hores) i seminaris (10 hores de resolució dirigida de casos clínics).

Activitats no presencials

Activitat complementària: Resolució de cas clínic.

Es proveirà l'alumnat de la descripció d'un cas clínic en què s'informarà de la patologia del pacient, de dades bioquímiques i antropomètriques indicadores de l'estat nutritiu i de la teràpia quirúrgica i/o aplicada.

L'alumnat haurà de proposar l'estratègia nutricional per seguir en l'alimentació del

pacient segons la patologia que presenti tenint en compte el seu estat nutritiu, els possibles efectes de la teràpia farmacològica acompanyant i les possibles complicacions esperades.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

Les activitats presencials s'avaluen mitjançant un examen final, de tipus test amb aproximadament 70 preguntes (veritable o fals) de les quals aproximadament 10 faran referència als casos clínics de resolució dirigida.

Nota final: 75 % nota de l'examen
                         25 % activitat complementària.

Avaluació única

Els alumnes que ho desitjin es poden acollir a aquesta modalitat sempre que lliurin al professor el formulari signat (establert al respecte i disponible a la web) abans del 27 de febrer. L'avaluació única consistirà en un examen final, de tipus test amb aproximadament 70 preguntes (veritable o fals) de les quals aproximadament 10 faran referència als casos clínics de resolució dirigida

Fons d'informació bàsiques de l'assignatura

Llibres

- León Sanz, M.; Celaya Pérez, S. (ed.). Manual de recomendaciones nutricionales al alta hospitalaria. Novartis Consumer Health SA, 2001. ⇨
- Mataix Verdú, J. (ed.). Nutrición y alimentación humana. Volum II, Situaciones fisiológicas y patológicas. Madrid: Ergon, 2002. ⇨
- Planas, M.; Pérez Portabella, C. (ed.). Fisiopatología aplicada a la nutrición. Reimpr. ampliada. Barcelona: Mayo; 2004. ⇨
- Salas-Salvador, J. [et al.]. Nutrición y dietética clínica. Barcelona: Doyma, 2000. ⇨

- Montoro Ronsano, B. [et al.]. Interacciones. Medicamentos. Nutrición enteral. Novartis Consumer Health SA, 2003. [↗](#)
Text electrònic [↗](#)
- Manual de nutrición por sonda, sonda de gastrostomía. Barcelona: Novartis Consumer Health SA, 2000. [↗](#)
Text electrònic [↗](#)
- Planas Vilà, M.; Camarero González, E. Importancia de la nutrición en el paciente oncológico. Novartis Consumer Health S.A., 2002. [↗](#)
Text electrònic [↗](#)

Revistes

- American journal of clinical nutrition [↗](#)
- Clinical nutrition [↗](#)
- Clinical nutrition and metabolic care
- Journal of the American Dietetic Association
- Journal of parenteral and enteral nutrition [↗](#)
- Nutrition [↗](#)
- Nutrición Hospitalaria [↗](#)
- Nutrition in Clinical Practice

Pàgina web

- SENBA Sociedad Española de Nutrición Básica y Aplicada. Disponible a: [↗](#)
- SENPE Sociedad Española de Nutrición Parenteral y Enteral. Disponible a: [↗](#)
- Welcome to A.S.P.E.N. (Sociedad Americana de Nutrición Enteral y Parenteral). Disponible a: [↗](#)
- ESPEN The European Society for Clinical Nutrition and Metabolism. Disponible a: [↗](#)

Text electrònic

- Trallero, R. Manual de nutrición enteral a domicilio. 7a ed. Novartis Consumer Health SA, 2003. [↗](#)
- Planas, M. Importancia de la nutrición en el perioperatorio. Novartis Consumer Health SA, 2001. Disponible a: [↗](#)

- Gil Canalda, I.; Ribas, C. Apuntes sobre el soporte nutricional en atención primaria. Novartis Consumer Health SA, 2001. Disponible a: [↗](#)
- Camarero González, E. [et al.] Recomendaciones nutricionales en el paciente oncológico. Novartis Consumer Health SA, 2003. [↗](#)